

Sygn. akt I ACa 987/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marek Górecki
Sędziowie:	SA Małgorzata Gulczyńska SA Mariola Głowacka (spr.)
Protokolant:	st.sekr.sądowy Kinga Kwiatkowska

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2012 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K.**

przeciwko **M. B.**

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 27 sierpnia 2012 r., sygn. akt I C 657/12

1. oddala apelację;

2. zasądza od powódki na rzecz pozwanego kwotę 3719,68 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

/-/M. Głowacka /-/M. Górecki /-/M. Gulczyńska

Sygn. akt I ACa 987/12

UZASADNIENIE

Powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. pozwem skierowanym przeciwko N. B., T. L., M. B. i M. L. domagała się wydania przeciwko pozwanym nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i orzeczenia, że pozwani mają solidarnie zapłacić powódce kwotę 129.072,49 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 15 października 2011r. do dnia zapłaty oraz koszty procesu. Kwotę dochodzoną pozwem stanowiła suma wynikająca z weksla.

Sąd Okręgowy w Poznaniu nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 3 listopada 2011r. nakazał pozwanym solidarnie zapłacić z weksla na rzecz powódki kwotę 129.072,49 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 15 października

2011r. do dnia zapłaty oraz kwotę 5.231 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, albo wnieść zarzuty w terminie dwóch tygodni od doręczenia nakazu.

Nakaz zapłaty uprawomocnił się w stosunku do pozwanego T. L. w dniu 7 grudnia 2011r. z uwagi na nie wniesienie zarzutów. Pozwana M. L. wniosła zarzuty od nakazu zapłaty, które prawomocnym postanowieniem z dnia 13 stycznia 2012r. zostały odrzucone. Pozwani N. B. i M. B. wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty zaskarżając nakaz w całości i domagając się uchylecia nakazu zapłaty w całości w stosunku do nich i oddalenia powództwa w stosunku do N. B. i M. B. oraz zasądzenia od powódki na rzecz pozwanych N. B. i M. B. kosztów procesu.

Powódka w piśmie procesowym z dnia 19 kwietnia 2012r. cofnęła pozew w stosunku do pozwanej N. B. i zrzekła się wobec niej roszczenia. Sąd Okręgowy w Poznaniu postanowieniem z dnia 7 maja 2012r. uchylił nakaz zapłaty z dnia 3 listopada 2011r. w stosunku do pozwanej N. B., umorzył postępowanie w stosunku do pozwanej N. B. i zasądził od powódki na rzecz pozwanej N. B. kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2012r. uchylił nakaz zapłaty z dnia 3 listopada 2011r. wydany w stosunku do pozwanego M. B., oddalił powództwo w stosunku do pozwanego M. B. oraz zasądził od powódki na rzecz pozwanego M. B. kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 1 lipca 2008r. pozwani N. B. i T. L. zawarli umowę spółki cywilnej. Ustalili, że Spółka działać będzie pod firmą (...) N. B., (...) Spółka cywilna, a ponadto, że ich udziały w podziale zysku i pokrywaniu strat wynosić będą po 50 %. Dnia 29 kwietnia 2009r. zawarto aneks do umowy spółki - do Spółki przystąpiła pozwana M. L. i objęła ona 10 % udziałów w Spółce, a ponadto zmieniono zasady udziału w zyskach i stratach Spółki przez przyjęcie, że udziały te wynoszą dla dotychczasowych wspólników po 45 % i dla M. L. 10 %. Dnia 30 kwietnia 2009r. zawarto kolejny aneks do umowy spółki w którym wspólnicy zaakceptowali wystąpienie ze spółki pozwanej N. B..

Sąd pierwszej instancji ustalił, że w dniu 1 września 2008r. powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością oraz (...) Spółka cywilna, której wspólnikami byli pozwani N. B. i T. L., zawarli umowę franczyzową w ramach której pozwani ci zobowiązali się prowadzić w ramach sieci handlowej (...) sklep w lokalu położonym w K. przy ul. (...). Duszy 28. Umowę zawarto na czas nieoznaczony przy czym franczyzobiorca mógł wypowiedzieć umowę z zachowaniem 12 miesięcznego okresu wypowiedzenia po upływie pięciu lat od jej zawarcia. F. mógł wypowiedzieć umowę w każdym czasie za miesięcznym okresem wypowiedzenia, co jednak zobowiązywało go do zapłaty kwoty 50.000 zł na rzecz franczyzodawcy. Zabezpieczeniem roszczeń franczyzobiorcy był weksel in blanco bez protestu, złożony przez franczyzobiorcę u franczyzodawcy. Tego samego dnia pozwani przekazali powódce weksel in blanco wystawiony przez N. B. i T. L., poręczony przez pozwanych M. L. i M. B.. Do weksla sporządzono deklarację wekslową w której ustalono, że wystawcy przekazali weksel in blanco jako zabezpieczenie roszczeń powódki z tytułu świadczenia usług marketingowych, kar umownych, odstępnego i innych roszczeń wynikających z zawartej przez strony umowy franczyzowej. Poręczyciele udzielili poręczenia za wystawców weksla i wyrazili zgodę na wypełnienie weksla in blanco według zasad przewidzianych w deklaracji. Powódka uzupełniła weksel in blanco w dniu 7 października 2011r. Na kwotę 129.072,49 zł składają się należności powstałe po dniu 30 sierpnia 2010r. Zestawienie tych należności zawiera wykaz złożony przez powódkę. Wszystkie noty i faktury dotyczą firmy (...) T. L., (...) Spółka cywilna i kierowane były na adres K. 7, (...)-(...) G..

Sąd pierwszej instancji wskazał, że powódka na wezwanie Sądu przedłożyła umowę franczyzową z dnia 1 września 2008r., której treść w sposób istotny odbiegała od umowy z dnia 1 września 2008r. z której powódka wywodzi swoje roszczenie. Umowa ta zawarta została pomiędzy powódką i pozwanymi T. L. i M. L. prowadzącymi działalność gospodarczą pod firmą (...) T. L., (...) Spółka Cywilna (...)-(...) G. ul. (...). Dnia 27 czerwca 2009r. zawarto aneks do umowy z dnia 1 września 2008r. którym w miejsce dotychczasowego franczyzobiorcy wpisano (...) T. L., (...) Spółka Cywilna” oraz wpisano nową lokalizację wykonywania umowy franczyzowej - G. ul. (...). Przy zawieraniu aneksu nie brali udziału pozwani N. i M. B.. Dnia 18 września 2009r. sporządzono kolejny aneks do umowy z dnia 1 września 2008r. w którym strony aneksu powódka i pozwani T. L. oraz M. L., bez udziału pozwanych N. i M. B., potwierdzili

ważność i skuteczność zabezpieczeń udzielonych przez francyzodawcę przy zawarciu umowy francyzowej z dnia 1 września 2008r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji uznał, że powództwo w stosunku do M. B. nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że pozwany M. B. udzielił poręczenia wekslowego dla wystawców weksla in blanco na zasadach przewidzianych w deklaracji wekslowej z dnia 1 września 2008r. Poręczenie wekslowe uregulowane jest w przepisach art. 30 i nast. ustawy z dnia 28 kwietnia 1936r. Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37 poz. 282). Powódka uzyskała od wystawców weksel in blanco, zaś zasady uzupełnienia weksla określono w deklaracji wekslowej.

Sąd pierwszej instancji w świetle przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego uznał, że powódka uzupełniła weksel niezgodnie z deklaracją wekslową. Wierzytelność powódki powstała już po zmianie umowy francyzowej, co nastąpiło aneksem z dnia 27 czerwca 2009r. Strony tej umowy określono w sposób nie budzący żadnych wątpliwości, zaś francyzobiorcą były zupełnie inne osoby niż wskazane w umowie z dnia 1 września 2008r. i wymienione w deklaracji wekslowej z dnia 1 września 2008r. Umowa ta dotyczyła zupełnie innego miejsca działalności francyzobiorców.

Zdaniem Sądu wobec tak znaczących zmian w umowie francyzowej brak jest podstaw do przyjęcia, że odpowiedzialność pozwanego M. B. z tytułu poręczenia wekslowego obejmowała również zobowiązania stron umowy francyzowej, zawartej po dniu 27 czerwca 2009r. Umowa zawarta dnia 1 września 2008r. w wersji złożonej pismem z dnia 25 maja 2012r. jest w swej treści oczywista i nie budzi żadnych wątpliwości - jej stronami są zupełnie inne osoby, niż strony zawierające umowę z dnia 1 września 2008 r. w wersji z której powódka wywodzi swoje roszczenie.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że powódka potwierdziła powyższe ustalenie choćby przez to, że wierzytelności powódki stanowiące podstawę roszczeń powódki wynikają z dokumentów wystawianych na zupełnie inną firmę, niż firma, która była stroną umowy francyzowej zawartej w dniu 1 września 2008r. z udziałem pozwanych N. i M. B.. Aneksy sporządzone w dniu 27 czerwca 2009r. i w dniu 18 września 2009r. sporządzone zostały bez udziału pozwanej N. B., a także bez udziału poręczyciela wekslowego M. B.. Sąd uznał powyższe aneksy za bezskuteczne w stosunku do pozwanych N. i M. B.. Sąd podkreślił, że aneksem z dnia 18 września 2009r. de facto przeniesiono odpowiedzialność M. B. do umowy, w istotnej części różniącej się od umowy z dnia 1 września 2008r. w wersji podstawowej zawartej z udziałem N. B.. Zdaniem Sądu przepisy prawa zobowiązań nie przewidują w żadnym razie możliwości regulowania praw i obowiązków kogokolwiek bez jego udziału.

Sąd pierwszej instancji stwierdził brak podstaw do przyjęcia, że niewątpliwie antydatowana umowa z dnia 1 września 2008r. w wersji bez udziału N. B., może stanowić podstawę do uznania, że postanowienia tej umowy dotyczą pozwanego M. B., skoro kto inny jest francyzobiorcą i umowa dotyczy zupełnie innego obiektu. Za niezrozumiałe i nieuzasadnione Sąd uznał stanowisko powódki, która przedstawiając aneks z dnia 18 września 2009r. zawarty bez udziału poręczyciela, opiera na tym aneksie roszczenie wobec tego poręczyciela. Sąd wskazał, że nie sposób nie zauważyć istotnego błędu w tym aneksie, jaki zawiera stwierdzenie, że zabezpieczenia do umowy z dnia 1 września 2008r. udzielił francyzodawca.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w K. zaskarżając wyrok w całości. Powódka zarzuciła naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik sprawy w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie w sposób błędny oceny dowodów zgromadzonych w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji w szczególności poprzez przyjęcie, że powódka wypełniła weksel niezgodnie z umową i deklaracją wekslową oraz naruszenie przepisów prawa materialnego, mające istotny wpływ na wynik sprawy, w szczególności art. 32 Prawa wekslowego poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że pozwany M. B. będący poręczycielem wekslowym nie odpowiada za zobowiązania wystawców weksla. Powódka wskazując na powyższe zarzuty wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w stosunku do

pozwanego M. B. oraz zasądzenie od pozwanego M. B. na rzecz powódki zwrot kosztów postępowania przed Sądami obydwu instancji według norm przepisanych.

Pozwany M. B. w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w taryfowej wysokości.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja powódki nie zasługiwała na uwzględnienie.

Podkreślić należy, że weksel in blanco został wystawiony przez T. L. oraz N. B. na zabezpieczenie roszczeń powstałych w wyniku wykonania stosunku podstawowego - umowy franczyzowej zawartej w dniu 1 września 2008r. pomiędzy powódką a współnikami spółki cywilnej (...) w osobach T. L. i N. B.. Deklaracja wekslowa zawarta również w dniu 1 września 2008r. określiła warunki wypełnienia weksla in blanco. Skoro zatem jak sama powódka przyznaje w piśmie procesowym sporządzonym w dniu 25 maja 2012r. oraz w uzasadnieniu apelacji, że zobowiązania dochodzone pozwem wynikały z umowy franczyzowej zawartej w drugiej połowie 2009r. – dnia 18 września 2009r., która była antydatowana na dzień zawarcia pierwszej umowy franczyzowej, brak jest podstaw do przyjęcia odpowiedzialności poręczyciela wekslowego M. B., a to po przeniesieniu płaszczyzny sporu na stosunek podstawowy, to jest umowę franczyzową zawartą w dniu 1 września 2008r. Weksel in blanco za który poręczył M. B. nie zabezpieczał bowiem roszczeń powstałych w wykonaniu umowy z dnia 18 września 2009r. Zdaniem Sądu brak jest podstaw do podzielenia stanowiska powódki zgodnie z którym opracowanie nowego wzoru umowy franczyzowej i jej podpisanie przez powódkę oraz T. L. i M. L. skutkuje koniecznością jej antydatowania i w konsekwencji przyjęcia zmienionych praw i obowiązków stron z datą wsteczną. Nie może być mowy o „wstąpieniu” w prawa i obowiązki stron nowej umowy z mocą od 2008r. Tym bardziej nie można przenosić obowiązków wystawców weksla in blanco i poręczycieli wekslowych na zabezpieczenie roszczeń powstałych z nowej umowy. Stosunek wekslowy jest bowiem odrębny od stosunku podstawowego.

W niniejszej sprawie powódka dochodzi roszczeń powstałych po dniu 30 sierpnia 2010r. w czasie, gdy obowiązywała kolejna umowa franczyzowa, odrębna od umowy, której wykonanie zostało zabezpieczone wekslem in blanco. W tym stanie rzeczy nie ma podstaw do przyjęcia, aby poręczyciel wekslowy M. B. ponosił odpowiedzialność prawną wobec powódki z tytułu stosunku wekslowego. Nie istnieje bowiem węzeł prawny pomiędzy powódką a pozwanym M. B., który uzasadniałby jej przyjęcie. Ustalenie przez strony umowy franczyzowej z dnia 18 września 2009r., że wszelkie zabezpieczenia udzielone przy zawarciu umowy franczyzowej z dnia 1 września 2008r. pozostają ważne i skuteczne, abstrahując od ich doniosłości prawnej, nie mogą odnieść skutku wobec pozwanego M. B., który na takie porozumienie i rozszerzenie swojej odpowiedzialności jako poręczyciela wekslowego nie wyraził zgody. Podkreślić należy, że suma na którą został wystawiony weksel obejmowała wyłącznie zobowiązania (...) T. L., M. L. (vide: k. 123 akt) przy czym kwotę 100.000 zł stanowią kary za niedotrzymanie warunków umowy. M. B. poręczył weksel, którego wystawcą była N. B. i T. L., stanowiący poręczenie ustanowione do umowy z dnia 1 września 2008r. Nie poręczył on zaś za zobowiązania wynikające z umowy faktycznie zawartej w dniu 18 września 2009r. i antydatowanej na dzień 1 września 2008r. Wskazać nadto należy, że wystawcą weksla była żona pozwanego N. B.. M. B. poręczył za zobowiązania spółki cywilnej, której współnikiem była jego żona, ale ponieważ spółka cywilna nie posiada osobowości prawnej, poręczył on za zobowiązania T. L. i swojej żony N. B. wynikające z umowy z dnia 1 września 2008r. W konsekwencji zarzuty naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. i art. 32 Prawa wekslowego nie zasługiwały na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w dniu 18 września 2009r. nie nastąpiła zmiana umowy franczyzowej z dnia 1 września 2008r., ale została zawarta nowa umowa antydatowana przez powódkę oraz współników spółki cywilnej (...) T. L. i M. L.. Ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jako znajdujące uzasadnienie w materiale zgromadzonym w aktach sprawy, Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne z wyłączeniem tego, że antydatowaną umową zawartą w dniu 18 września 2009r. zmieniono umowę z dnia 1 września 2008r. Wnioski płynące z tych ustaleń Sąd Apelacyjny aprobuje. Biorąc powyższe pod rozwagę apelację powódki, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalono.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono stosownie do art. 98 § 1 k.p.c., art. 99 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., § 6 pkt 6 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.) obciążając nimi powódkę. Zdaniem Sądu stopień skomplikowania sprawy w postępowaniu apelacyjnym i nakład pracy pełnomocnika pozwanego nie uzasadniał przyznania pozwanemu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej określonej w przedmiotowym rozporządzeniu. Zasądzona kwota 3.719,68 zł obejmuje zwrot kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 2.700 zł i zwrot kosztów dojazdu pełnomocnika pozwanego na rozprawę apelacyjną w dniu 4 grudnia 2012r. w kwocie 1.019,68 zł, przy czym pełnomocnik powódki na rozprawie apelacyjnej nie kwestionował kosztów dojazdu wskazanych w spisie kosztów złożonym do akt sprawy.

/-/M. Głowacka /-/M. Górecki /-/M. Gulczyńska